

Kelet-Anglia a fenntartható fejlődés és a megújulóenergia-hasznosítás élvonalában

Jó úton egy alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé

Kelet-Anglia azon kevés európai régiók egyike, amelyeknek előreláthatólag sikerül megvalósítaniuk azokat a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére vonatkozó szigorú célkitűzéseket, amelyeket az Európai Bizottság az éghajlatváltozás megakadályozására és a megújuló energiaforrások támogatására irányuló legújabb javaslatcsomagjában megfogalmazott. A régió egyedülálló módon részese egy 110 millió eurós ERFA-programnak, amelyik a CO₂-kibocsátás csökkentését és a gazdasági növekedés fellendítését szolgálja.

Danuta Hübner biztosasszony látogatást tesz az OrbisEnergy építkezésén 2008 januárjában

„Ez egy úttörő kezdeményezés” – jelentette ki Richard Ellis, a Kelet-angliai Fejlesztési Ügynökség (East of England Development Agency, EEDA) elnöke látogatók egy csoportja előtt – akik között ott volt Danuta Hübner biztosasszony is –, amikor januárban körbevezette őket az épülő OrbisEnergy központban. A projekt 3,6 millió eurós támogatásban részesült a 2. célkitűzéshez kapcsolódó ERFA-program jóvoltából. A Nagy-Britannia legkeletibb pontján, a Lowestofti Ness Pointnél épülő OrbisEnergy ideális helyzetnél fogva a szél-, hullám- és árapályenergia-termelés kelet-angliai központja kíván lenni. A parttól mindössze 30 méternyire, cölöpökön álló ötemeletes épületből pazar kilátás nyílik a tengerre. A mostohább időjárás ellen az épületet áteresztő eső elleni burkolat védi, és az árnyékolást is úgy tervezték, hogy az erős tengerparti napsugárzás ne zavarja az ott dolgozókat. A napenergiát használó fűtési rendszernek köszönhetően kisebb lesz az éves hőmérséklet-ingadozás, és hatékony, önszabályozó energiafelhasználás jellemzi majd a betonépületet. Az üzemeltetéshez szükséges energiát

a helyi ellátású, faaprólék-tüzelésű biomasszakazán szolgáltatja. Az épület 2008 nyarán nyitja meg kapuit, rugalmas kialakítású irodahelyiségeket, tanácskozó- és konferenciatermeket biztosítva több mint 30 olyan kis- és középvállalkozás számára, amelyek a dinamikusan fejlődő megújulóenergia-iparban tevékenykednek. „Az OrbisEnergy a gazdasági növekedés katalizátora lesz, és alapvető szerepet fog játszani Lowestoft és Great Yarmouth térségének gazdasági fellendülésében” – nyilatkozta Lisa Davidson, az EEDA kommunikációs igazgatója.

Vezető helyzetben a brit megújulóenergia-piacon

Az Egyesült Királyságon belül Kelet-Anglia vezető pozícióval rendelkezik a tengeri szélenergia piacán. A régiót a Wash-öböl és a Temze torkolatvidéke határolja, két olyan vidék, ahol a partmenti szél erőssége számának növelésére irányuló nagyszabású beruházások várhatók. A térségben az elkövetkező 8 évben több mint 6 GW-tal tervezik

Tengeri szélenergia felállítása

növelni a tengeri szélenergia-kapacitást. Lowesoft és Great Yarmouth kikötői kulcsfontosságúak a tervezett fejlesztések szempontjából. Mindkét kikötőnek fontos szerep jutott a Scroby Sands-i szélenergia-telep létrehozásában, amely az egyik első üzleti céllal létrehozott szélenergia-park volt az Egyesült Királyságban. A Scroby Sands-i szélenergia-telep több mint 36 000 háztartás ellátására elegendő energiát termel, 65 000 tonnát meghaladó mértékben csökkentve ezáltal a szén-dioxid-kibocsátást.

A régió egyben az Egyesült Királyság legfőbb földgázlelőhelye is. Lowestoft és Great Yarmouth kikötői az elmúlt 40 évben tevékenyen részt vettek az Északi-tenger déli részén húzódó földgázmezők kiaknázásában. *„A földgáziparban szerzett ismeretek és tapasztalatok közvetlenül hasznosíthatók a tengeri szélenergia-iparban. A régióban több olyan offshore kőolaj- és földgázipari vállalat van, amelyek újabban sikerrel próbálkozik tengeri szélenergia-termeléssel is”* – jelentette ki Richard Ellis, az EEDA elnöke.

A régió, amelyik jelenleg is a legmagasabb megújuló energiahányaddal rendelkezik Angliában, vállalta, hogy 2010-re villamosenergia-szükségletének 14%-át megújuló energiaforrásokból fedezi. A kelet-angliai előzetes tervezet 2020-ra 44%-ban határozza meg a megújuló energiahányad régió belül elérendő értékét, ami messze túlmutat az országos célkitűzéseken. Abból a 371 MW-nak megfelelő energiamennyiségből, amelyet a régió 2010-ig tengeri szélenergia-projekttekből előirányzott, 288 MW-nyi már részben biztosított vagy jóváhagyásra került.

Ami a jövőt illeti, egyes becslések szerint az Egyesült Királyság villamosenergia-szükségletének negyedét hullám-, illetve árapályenergiából lehetne fedezni, ám egyelőre mindkét ágazat gyerekcipőben jár. A kelet-angliai régió több pénzt fektet kutatásba és fejlesztésbe, mint a többi egyesült királyságbeli vagy a legtöbb európai régió. Ezáltal abban a

3 kérdés David Morrallhoz

A Kelet-angliai Fejlesztési Ügynökség (EEDA) európai és nemzetközi igazgatója

- **Morrall úr, az uniós régiók többsége nem fektet ekkora hangsúlyt az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra. Mi készítette Kelet-Angliát arra, hogy így tegyen?**

Van egy nagyon fontos gazdasági érv, amely e mellett a program mellett szól. Régióinkban nagyon egészségesen működik és növekedést produkál az az üzleti ágazat, amely a megújuló energia és a környezetbarát technológiák fejlesztését tűzte zászlajára. Az érintett vállalatok élen járnak az új technológiák kifejlesztésében, és nagyon fontos, hogy mi az ő szaktudásukat a régió gazdasága szempontjából központi jelentőségűnek tekintjük, és tovább növeljük. Ráadásul Kelet-Anglia alacsonyban fekszik, ezért különösen ki van szolgáltatva az éghajlatváltozás hatásainak – ezért számunkra abszolút létfontosságú, hogy hosszú távon fenntartható módon biztosítsuk gazdasági növekedésünket.

- **Ön korábban a GO-East, Kelet-Anglia 2000–2006-os 2. célkitűzés alá tartozó programjának irányító hatóságánál volt európai igazgató. Most az EEDAnál kezdett dolgozni, a 2007–2013-as időszakra szóló új, „versenyképességi” programban. Milyen összefüggést lát a két program között az alacsony szén-dioxid-kibocsátás szempontjából?**

A korábbi programot 1999-ben dolgoztuk ki, és azóta hatásmat változott a világ. Ha akkoriban az alacsony szén-dioxid-kibocsátást állítottuk volna a programunk középpontjába, biztos vagyok benne, hogy meglehetősen vegyes lett volna a fogadtatása. Ettől függetlenül már egy ideje felismertük ennek jelentőségét Kelet-Anglia számára, ezzel magyarázható, hogy a 2. célkitűzés alatt futó programunk keretében olyan beruházásokat támogattunk, mint az OrbisEnergy, és már a 2000–2006-os programon belül nagyfokú elkötelezettséget tanúsítottunk a fenntarthatóság iránt. Erős alapokról indul tehát az alacsony szén-dioxid-kibocsátásra vonatkozó ERFA-támogatású 2007–2013-as programunk, amely összhangban áll a szélesebb értelemben vett – a 2007–2013-as programozási időszak szempontjából meghatározó – lisszaboni kötelezettségvállalással is.

- **A Londontól alig kőhajításnyira fekvő Kelet-Anglia egy igen dinamikus régió, ahol figyelemreméltó növekedés várható a 2021-ig tartó időszakban. Összegeztethető-e ez a nagy növekedés az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság célkitűzéseivel?**

A két dolog nem választható el egymástól. A nagyfokú növekedés különleges kihívásokat és gazdasági lehetőségeket hoz magával. Az új program révén igyekszünk gondoskodni arról, hogy a növekedés fenntartható legyen, ugyanakkor arról is, hogy maximálisan ki tudjuk használni a gazdasági lehetőségeinket. Szeretnénk meghatározó szerepet játszani a szakpolitika alakításában, és én meg vagyok győződve annak fontosságáról is, hogy az új program során megszerzett tudásunkat és tapasztalatainkat meg tudjuk osztani Európa egyéb részein található régiókkal és partnereinkkel.

helyzetben van, hogy más régióknak is megfelelő segítséget tud majd nyújtani a megújuló tengeri energiaforrások éppen csak kibontakozófélben lévő hasznosítása terén.

Konszenzuskeresés

Kelet-Anglia, melynek lendületes gazdasági fejlődését a fővárosához fűződő szoros kapcsolat is elősegítette, 5,5 millió embernek ad otthont. A 2021-ig tartó időszakban a régió még nagyobb gazdasági növekedés elébe néz. Ennek részeként 500 000 új otthon épül, 450 000 új munkahely jön létre, és várhatólag 6 millióra emelkedik a lakosság száma. Alacsony fekvésének, a viszonylag kevés éves csapadékmennyiségnek és kiterjedt partvidékének köszönhetően Anglia keleti része földrajzilag különösen ki van szolgáltatva az éghajlatváltozás veszélyeinek. Ezért életbevágóan fontos, hogy a gazdasági növekedéssel párhuzamosan a régió tekintettel legyen az ún. „szénlábnomára” is. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság támogatásával biztosítható, hogy a növekedés a 2007–2013 közötti időszakban és azt követően is a régió számára kívánatos és fenntartható módon menjen végbe. 2007. szeptember 3. és november 26. között széles körű konzultációra került sor a regionális gazdasági stratégia tervezete kapcsán. Több mint 200 hivatalos írásbeli reagálás érkezett az EEDA-hoz. Közel 180 szervezet képviselőjében mintegy 270 ember vett részt különböző műhelymegbeszéléseken. Helyi és regionális partnerszervezetek és képviselők részvételével 80 egyeztető tárgyalás zajlott le. A visszajelzéseket a 12 hetes konzultációs időszak alatt az EEDA összegyűjtötte és rögzítette.

Az egyeztető folyamat kapcsán Richard Ellis a következőket nyilatkozta: *„Az elkövetkező néhány hónapban szándékunk szerint számbavesszük az új adatokból és elemzésekből levonható következtetéseket, és a munka részeként további vizsgálatokat végzünk az egyes növekedési szintek felvetette környezeti és lakásépítési korlátokra vonatkozóan. Hatalmas és egyben izgalmas kihívás partnerek segítségével létrehozni egy olyan tervet, amely képes növelni a régió termelékenységét, ugyanakkor segít megbirkózni az éghajlatváltozással, és biztosítja, hogy a vállalkozások élni tudjanak egy alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság kínálta lehetőségekkel”*. Jelenleg a visszajelzések elemzése folyik, a végleges regionális gazdasági stratégia közzététele nyárra várható. Az Egyesült Királyság Fenntartható Fejlődési Stratégiája¹ és a legfrissebb uniós szénkibocsátás-csökkentési javaslatok fényében,

Fenntarthatóság az Északi-tengeren

2000 és 2007 között a kelet-angliai régió két INTERREG IIBB együttműködési projektben is részt vett más északi-tengeri régiókkal a fenntartható fejlődés témájában.

A **POWER** (tengeri szélenergiát hasznosító régiók támogatása), egy északi-tengeri kompetenciahálózatot hozott létre a tengeri szélenergia témájában, fórumot teremtve ezáltal a szélenergiát leginkább kihasználó tengerparti régiók szervezetei számára. A POWER keretein belül Suffolk megye tanácsa és kelet-angliai partnerek működtek együtt német, dán, holland és flandriai szervezetekkel. A projekt megítélése kiváló volt, regionális, nemzeti és uniós szintű szemináriumok és konferenciák tucatjain ismertették eredményeit. Kelet-Anglia számára a legfontosabb eredmények a következők voltak: egy erős nemzetközi szélenergia-alapú ipari hálózat kialakítása, jó néhány rendkívül sikeres nemzetközi kapcsolatépítési fórum, a szélenergiail ellátási láncsal kapcsolatos tanulmányok kiadása, valamint egy szélenergiával kapcsolatos mesterkurzus szervezése a lowestofti főiskolán.

A **SmartLIFE** elnevezésű nemzetközi kísérleti projekt a Cambridgeshire-i megyei tanács vezetésével zajlott, együttműködésben a svéd Malmö városának környezetvédelmi osztályával, illetve a hamburgi TuTech Innovation GmbH-val (Németország). A SmartLIFE figyelmének középpontjában az építőipar terén megfigyelhető – a megfizethető, ugyanakkor környezeti szempontból fenntartható új lakások építésének útjában álló - készség- és kapacitáshiány állt. A projekt résztvevői számtalan képzésen szerezhettek új ismereteket és képesítést. Mintegy 2 500 gyakornoknak nyílt alkalma megismerni a SmartLIFE segítségével létrehozott központokat. A projekt jó néhány környezetvédelmi elismerésben részesült, és a 2008-as „RegioStars” díj várományosainak listájára is felkerült.

A lutoni „Innovációs és üzleti bázis”

(1) A Kiotói Jegyzőkönyv értelmében az Egyesült Királyság nemzetközi célkitűzése az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére 2008 és 2012 között 12,5%. Az Egyesült Királyság belső célkitűzései ennél is ambiciózusabbak: az 1990-es szinthez képest 2010-ig 20%-kal, 2050-ig mintegy 60%-kal tervezik csökkenteni a szén-dioxid-kibocsátást.

A gazdálkodói tulajdonban lévő Camgrain magtároló üzem évi 1000 tonnával csökkenti szén-dioxid-kibocsátását

valamint az ilyen irányú fejlesztések támogatása terén megnyilvánuló regionális képességekre vetett bizalomnak megfelelően, széles körű támogatásnak örvend egy olyan elképzelés, amely a régióban alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság megvalósítását tűzi ki célul.

Környezetvédelmi klaszter Peterborough-ban

A 160 000 lakosú Peterborough az Egyesült Királyság „környezetvédelmi fővárosa” címére pályázik. A város 300 környezetgazdálkodási cégnek és számos környezetvédelmi szervezetnek ad otthont, köztük a Brit Gazdasági és Környezetgazdálkodási Fejlesztési Központnak (UK Centre for Economic and Environmental Development, UK CEED). A nagyszámú vállalkozásnak és szervezetnek köszönhetően létrejött egy környezetvédelmi klaszter, ami a környezetvédelem terén még átfogóbb eredményekhez vezetett. A tagokat illetően rendkívül széles a skála: a kormányzati politikát tanácsokkal segítő közképviseletek, hulladékhasznosításban érdekelt vállalatok, eljárás technológiákat kidolgozó és alkalmazó cégek, valamint világviszonylatban elismert tanácsadó irodák egyaránt megtalálhatók köztük.

A klaszter több mint 4 500 alkalmazottat foglalkoztat, és 5%-ot meghaladó a részesülése a város GDP-jéből. Az újonnan induló környezetvédelmi vállalkozások támogatására és kezdeti gyámolítására a közelmúltban nyílt egy innovációs központ. A vasúti pályaudvar közelében „zöld negyed” létrehozását tervezik, melyben 25 000 m² alapterületű, alacsony szénkibocsátású irodaépület és egy környezetbarát áruháza épül majd. Akárcsak a lowestofti OrbisEnergy központ vagy a lutoni Innovációs és Üzleti Bázis (Innovation and Business Base) esetében, ezek az ERFA támogatásával megvalósuló új létesítmények Peterborough-ban is alapvető szerepet játszanak a térség fejlesztésében. Az infrastruktúraépítés és a társaságban vett városfejlesztés között fennálló szoros kapcsolat a regionális fejlesztési stratégia újabb fontos aspektusa. „A gyorsan fejlődő Kelet-Anglia sok tekintetben úttörő szerepet játszik a régió alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságként történő felvirágztatásában” — zárja mondandóját David Morrall

Bővebb információ: <http://www.eeda.org.uk/>

Kelet-Anglia ERFA-támogatású versenyképességi programja (2007-13)

Kelet-Anglia régiója, melyet Bedfordshire, Cambridgeshire, Essex, Hertfordshire, Norfolk és Suffolk megyék alkotnak, közel 110 millió euró támogatásban részesül az EU „versenyképesség és foglalkoztatás” célkitűzése keretében. A 2. célkitűzés alá tartozó korábbi (2000–2006-os) program helyébe, melynek középpontjában a gazdasági szerkezetátalakítás állt, most az új kelet-angliai ERFA-támogatású versenyképességi program lép, mely az uniós forrásokat a régiószerte elérhető fenntartható növekedési lehetőségekre összpontosítja.

A program céljai közé tartozik:

- A tudásalapú társadalom fejlesztése több és jobb minőségű munkahely teremtése céljából, a gazdaság soha nem tapasztalt mértékű növekedése közepette.
- Az innováció, a vállalkozói szellem és a tudásalapú társadalom növekedésének ösztönzése, kutatás és innováció révén, új információs és kommunikációs technológiák bevonásával.
- Több és jobb munkahely teremtése, a foglalkoztatás vonzóbbá tételével, a munkavállalók és a cégek alkalmazkodóképességének fejlesztésével, valamint a humán tőkébe irányuló beruházások növelésével.
- Olyan növekedési program kidolgozása, amely tekintetbe veszi a régió szénlábnyomát, és tudatában van, hogy azt stabilizálni és csökkenteni kell.

Prioritások

A program három operatív prioritási tengellyel rendelkezik, melyek mindegyike összhangban áll a központi témával:

- 1) **Az innováció és a tudástranszfer előmozdítása, a termelékenység javításának szándékával** (37,3 millió euró) – a) a régió erős kutatási bázisa segítségével megvalósuló üzleti hasznosítás ösztönzése, a hatékonyság és termelékenység fokozását szolgáló környezetbarát technológiákra is kiterjedően; b) az innovációt és a termelékenységet támogatni tudó információs technológiák bevezetésének előmozdítása; c) üzleti vállalkozások és felsőfokú oktatási intézmények közötti kapcsolatok ösztönzése tudásátadás céljából.
- 2) **Vállalkozásösztönzés, a sikeres üzleti vállalkozások támogatása a vállalkozásindítás és -bővítés előtt álló akadályok lebontásával** (26,6 millió euró) – a) az üzleti vállalkozások finanszírozási lehetőségeinek javítása, különös tekintettel az alacsony szén-dioxid-kibocsátásra törekvő vállalkozásokra; b) a vállalatok szociális elkötelezettségének támogatása, különös tekintettel az alacsony szén-dioxid-kibocsátásra törekvő vállalkozásokra; c) induló vállalkozások támogatása, különösen a vállalkozói szférában alulreprezentált csoportok (nők, etnikai kisebbségek, migráns közösségek stb.) körében; d) dinamikus fejlődő üzleti vállalkozások támogatása; e) környezetbarát technológiák és a megújuló energiával kapcsolatos területek fejlesztése; f) olyan vállalatvezetési és operatív gyakorlatok ösztönzése, amelyek lehetővé teszik a vállalkozások szénlábnyomának csökkentését.
- 3) **Fenntartható fejlődés, termelés és fogyasztás biztosítása** (42,6 millió euró) – a) alacsony szén-dioxid-kibocsátású helyi munkahelyek teremtésének, illetve a vállalkozások növekedésének támogatása városi és vidéki területeken egyaránt; b) alacsony szén-dioxid-kibocsátású építőipari és területfejlesztési megoldások támogatása; c) a források hatékony és minimális szennyezéssel járó hasznosításának ösztönzése.

Kapcsolatfelvétel: erdf@eeda.org.uk